

POSTANOWIENIE

Dnia 7 sierpnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Wróbel

w sprawie z odwołania Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Usługowego „P.” Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji z siedzibą w J. i C. K. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R. o składki i o ponowne ustalenie zobowiązania z tytułu zaległych składek, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 7 sierpnia 2019 r., skargi kasacyjnej C. K. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 25 stycznia 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...) na rzecz radcy prawnego Ł. O. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł powiększoną o kwotę podatku od towarów i usług tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 sierpnia 2010 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. określił wysokość zaległości ubezpieczonego C. K. z tytułu składek należnych na:

- ubezpieczenie społeczne za okres od stycznia 2002 r. do stycznia 2006 r. w kwocie 22.117,70 zł wraz z odsetkami w wysokości 18.169 zł,

- ubezpieczenie zdrowotne za okres od kwietnia 2002 r. do stycznia 2006 r. w kwocie 6.280,46 zł wraz z odsetkami 4.884 zł oraz kosztami upomnień w wysokości 677,60 zł i opłatą dodatkową w kwocie 500 zł,

- Fundusz Pracy i Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od stycznia 2002 r. do stycznia 2006 r. w kwocie 1.576,10 zł wraz z odsetkami w wysokości 1.294 zł –

w łącznej kwocie 55.498,86 zł (w tym należne odsetki naliczono od dnia 16 września 2010 r. w wysokości 24.347 zł, koszty upomnienia w wysokości 677,60 zł oraz koszty opłaty dodatkowej w wysokości 500 zł).

Decyzją z dnia 11 sierpnia 2010 r. organ rentowy określił wysokość zadłużenia należności P.P.U. „P.” Sp. z o.o. z siedzibą w J. z tytułu składek na:

- ubezpieczenie społeczne za okres od stycznia 2002 r. do lutego 2005 r. w kwocie 46.096,54 zł wraz z odsetkami w wysokości 42.967 zł i kosztami upomnienia w wysokości 371,60 zł,

- ubezpieczenie zdrowotne za okres: grudzień 1999 r., od października 2000 r. do lutego 2005 r. w kwocie 19.533,79 zł wraz z odsetkami w wysokości 22.492 zł, kosztami upomnienia w kwocie 150,80 zł oraz kosztami egzekucyjnymi w wysokości 1.122,30 zł,

- Fundusz Pracy i Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od października 1999 r. do grudnia 1999 r., od października 2000 r. do marca 2001 r., od stycznia 2002 r. do maja 2002 r., od lipca 2004 r. do lutego 2005 r. w kwocie 3.250,33 zł wraz z odsetkami w wysokości 4.805 zł i kosztami upomnienia w kwocie 84 zł -

łącznie 144.664,06 zł (w tym należne odsetki naliczone od dnia 11 sierpnia 2010 r. w kwocie 70.264 zł, koszty upomnienia w kwocie 606,40 zł oraz koszty egzekucyjne w wysokości 4.913 zł).

Kolejnymi decyzjami z dnia 4 października 2010 r. organ rentowy określił ubezpieczonemu C.K. wysokość należności z tytułu składek na:

- ubezpieczenie społeczne za okres od stycznia 2002 r. do stycznia 2006 r. w kwocie 22.117,70 zł wraz z odsetkami w wysokości 17.857 zł,

- ubezpieczenie zdrowotne za okres od kwietnia 2002 r. do stycznia 2006 r. w kwocie 6.280,46 zł wraz z odsetkami w wysokości 4.788 zł,

- Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od stycznia 2002 r. do stycznia 2006 r. w kwocie 1.576,10 zł wraz z odsetkami w kwocie 1.269 zł –

łącznie 53.888,26 zł (w tym należne odsetki naliczone od dnia 30 września 2010 r. w wysokości 23.914 zł).

Decyzją z dnia 11 lutego 2016 r. ZUS odmówił C. K. ponownego ustalenia wysokości zadłużenia z tytułu składek uznając, że nie przedłożył on ani nie przedstawił żadnych okoliczności mających wpływ na decyzję organu rentowego, poza przedstawieniem własnego poglądu na sprawę.

W odwołaniach od tych decyzji ubezpieczony domagał się ich zmiany, zasądzenia od organu rentowego na rzecz P.P.U. „P.” Sp. z o.o. kwoty 166.833,77 zł wraz z odsetkami od dnia 2 sierpnia 2011 r. do dnia zapłaty z tytułu nienależnie opłacanych składek od dnia 27 lutego 1996 r. oraz przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Wyrokiem z dnia 1 lutego 2012 r., sygn. akt X U (...), Sąd Okręgowy w K. oddalił odwołania ubezpieczonego wniesione od decyzji z dnia 6 sierpnia 2010 r., z dnia 11 sierpnia 2010 r. oraz z dnia 4 października 2010 r.

Wyrokiem z dnia 11 czerwca 2014 r., sygn. akt III AUa (...), Sąd Apelacyjny w (...) uchylił orzeczenie Sądu I instancji w zakresie odwołania od decyzji z dnia 11 sierpnia 2010 r. i w tej części przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania pozostawiając mu rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej. W pozostałym zakresie Sąd Apelacyjny oddalił apelację C. K.

Zarządzeniem z dnia 20 maja 2016 r. Sąd I instancji połączył do wspólnego rozpoznania sprawy z odwołań od decyzji z dnia 11 sierpnia 2010 r. i z dnia 11 lutego 2016 r.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy, Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 12 lipca 2016 r., sygn. akt X U (...):

1. zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 11 sierpnia 2010 r. w ten sposób, że określił wysokość należności P.P.U. „P.” Sp. z o.o. z siedzibą w J. z tytułu składek na:

- Fundusz Ubezpieczeń Społecznych za okres od lipca 2003 r. do lutego 2005 r. w kwocie 16.009,23 zł wraz z odsetkami naliczonymi na dzień 11 sierpnia 2010 r. w wysokości 12.609 zł,

- Fundusz Ubezpieczeń Zdrowotnych za okres od maja 2003 r. do lutego 2005 r. w kwocie 5.629,89 zł wraz z odsetkami naliczonymi na dzień 11 sierpnia 2010 r. w wysokości 4.307 zł,

- Fundusz Pracy i Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od czerwca 2003 r. do lutego 2005 r. w kwocie 1.258,20 zł wraz z odsetkami naliczonymi na dzień 11 sierpnia 2010 r. w wysokości 1.004 zł,

2. oddalił odwołanie od decyzji z dnia 11 lutego 2016 r.,

3. zasądził ze środków Skarbu Państwa na rzecz adwokat I.M. kwotę 3.600 zł wraz z podatkiem od towarów i usług tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu,

4. zasądził ze środków Skarbu Państwa na rzecz adwokat I.M. kwotę 5.400 zł wraz z podatkiem od towarów i usług tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 25 stycznia 2018 r., sygn. akt III AUa (...), oddalił apelację Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Usługowego „P.” Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji z siedzibą w J. i ubezpieczonego C. K. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 12 lipca 2016 r., sygn. akt X U (...) (pkt 1) i przyznał ze środków Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w K. na rzecz adwokat I. M. kwotę 3.600 zł wraz z 23% podatkiem od towarów i usług tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

Ubezpieczony C. K. zaskarżył powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) skargą kasacyjną w zakresie oddalającym apelację, tj. w zakresie pkt 1. Skargę kasacyjną oparł na podstawach:

- I. art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. - naruszenia przepisów postępowania, tj.:

- 1) art. 227 k.p.c. w zw. z art. 217 § 2 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. przez bezpodstawne oddalenie wniosku dowodowego o przeprowadzenie opinii biegłego na okoliczność rozliczenia konta spółki P.P.U. „P.” Sp. z o.o. począwszy

od lutego 1996 r. (przy uwzględnieniu dokonanych przez C. K. wpłat i wysokości należnych składek oraz wyłączenia go począwszy od 27 lutego 1996 r. z ubezpieczenia społecznego jako pracownika), podczas gdy okoliczności te mają istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy;

2) art. 378 § 1 k.p.c. w zw. z art. 382 k.p.c. przez nieuzupełnienie postępowania dowodowego w zakresie ww. spornych faktów, mających istotne znaczenie dla sprawy, a niewyjaśnionych przez Sąd pierwszej instancji - co miało istotny wpływ na wynik sprawy, skutkując dokonaniem przez Sąd Apelacyjny przedwczesnej oceny dotyczącej wysokości zadłużenia spółki P.P.U. „P.” Sp. z o.o. bez przeprowadzenia postępowania dowodowego, mającego na celu ustalenie tej okoliczności przez osobę posiadającą wiadomości specjalne z uwzględnieniem faktów wskazanych przez skarżącego;

II. art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. - naruszenia prawa materialnego, tj. art. 83a ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych przez jego niezastosowanie w niniejszej sprawie pomimo istnienia ku temu podstaw, z uwagi na to, że przedstawione przez C. K. okoliczności i dowody stanowiły wystarczającą i konieczną podstawę dla ponownego ustalenia zaległości składkowych.

Wobec powyższego skarżący wniósł:

1. na podstawie art. 398⁴ § 2 k.p.c. w zw. z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na to, że jest oczywiście uzasadniona;

2. na podstawie art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. w zw. z art. 398¹⁵ § 1 i 2 k.p.c. o uchylenie zaskarżonego wyroku w zakresie pkt 1 i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania;

3. o zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

Ponadto skarżący wniósł o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym, obejmujących wynagrodzenie według norm przepisanych w wysokości 150% stawki minimalnej na rzecz pełnomocnika ubezpieczonego. Koszty te nie zostały opłacone w całości lub części.

Skarżący wskazał, iż podniesione zarzuty kasacyjne odnoszą się do ustalenia przez Sąd Apelacyjny wysokości zadłużenia spółki P.P.U. „P.” Sp. z o.o. bez zweryfikowania tej okoliczności przez biegłego, który dokonałby wyliczeń z uwzględnieniem faktu dokonania przez C. K. wpłat i wysokości należnych składek oraz wyłączenia go począwszy od 27 lutego 1996 r. z ubezpieczenia społecznego jako pracownika oraz niezastosowania art. 83a ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych pomimo istnienia ku temu podstaw w niniejszej sprawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skargi kasacyjnej nie można uznać za oczywiście uzasadnioną, bowiem zaskarżone nią orzeczenie Sądu drugiej instancji nie jest dotknięte brakami widocznymi „na pierwszy rzut oka”, bez potrzeby dokonywania głębszej analizy prawnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49 i z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107), a tylko taka przesłanka - w myśl art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. - warunkuje przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Co szczególnie istotne, sformułowania użyte przez skarżącego wskazują na kwestionowanie przez niego wyłącznie ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd. Tymczasem Sąd Najwyższy nie jest uprawniony do badania prawidłowości zarówno ustaleń faktycznych, jak i oceny dowodów, dokonanych przez sąd drugiej instancji. Sąd Najwyższy jako „sąd prawa”, rozpoznając nadzwyczajny środek odwoławczy w postaci skargi kasacyjnej, jest związany ustalonym stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Związanie to wyklucza nie tylko przeprowadzenie w jakimkolwiek zakresie dowodów, lecz także badanie, czy sąd drugiej instancji nie przekroczył granic swobodnej ich oceny. Ustrojową funkcją Sądu Najwyższego jest sprawowanie nadzoru judykacyjnego, w tym zapewnianie jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych. Z tego punktu widzenia każdy zarzut skargi kasacyjnej, który ma na celu polemikę z ustaleniami faktycznymi sądu drugiej instancji, chociażby

pod pozorem błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania określonych przepisów prawa materialnego, z uwagi na jego sprzeczność z art. 398³ § 3 k.p.c. jest *a limine* niedopuszczalny (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 czerwca 2006 r., IV CSK 100/06, LEX nr 1101306; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 211/06, LEX nr 1102310).

Mając na względzie powyższe, orzeczono jak w sentencji.